

Sygn. akt III AUa 828/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Elżbieta Czaja
Sędziowie:	sędzia Krzysztof Szewczak (spr.) sędzia Lucyna Stąsik-Żmudziak (del.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 lutego 2021 r. w L.

sprawy W. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie wysokości emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 9 czerwca 2020 r. sygn. akt IV U 229/19

oddala apelację

Lucyna Stąsik-Żmudziak Elżbieta Czaja Krzysztof Szewczak

III AUa 828/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lutego 2019 r., znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił wnioskodawcy W. Ż., ponownego ustalenia wysokości emerytury, nie uwzględniając okresu zatrudnienia od dnia 31 października 1961 r. do dnia 1 grudnia 1973 r. w Przedsiębiorstwie (...)w H. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w L. Oddziale w H..

W odwołaniu od tej decyzji W. Ż. domagał się, po uprzednim uwzględnieniu spornego okresu zatrudnienia, zmiany zaskarżonej decyzji i ponownego ustalenia wysokości emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wnosił o jego oddalenie, podkreślając przy tym, że wnioskodawca na okoliczność zatrudnienia w spornym okresie, nie przedłożył jakiegokolwiek oryginalnej dokumentacji.

Wyrokiem z dnia 9 czerwca 2020 r. Sąd Okręgowy w Zamościu zmienił zaskarżoną decyzję poprzez ustalenie, że przy obliczaniu wysokości emerytury W. Ż., podlegają uwzględnieniu okresy jego zatrudnienia, jako składkowe, od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. w Przedsiębiorstwie (...)w H. oraz od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. w Przedsiębiorstwie (...) w L..

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że W. Ż., urodzony w dniu (...), ma ustalone prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2006 r. W dniu 9 stycznia 2019 r. skierował do organu rentowego wnioski o ponowne ustalenie wysokości emerytury, poprzez dodatkowe uwzględnienie okresu jego zatrudnienia od października 1961 r. do grudnia 1973 r.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury W. Ż..

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w okresie od dnia (...) do dnia (...) odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zwolnieniu z tej służby, zamieszkał z rodzicami w G. i pracował wtedy w ich gospodarstwie rolnym.

Następnie w okresie od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...)w H., a w okresie od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. – w Przedsiębiorstwie (...) w L..

W wymienionych zakładach pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdarzało się, że czasem, w miarę potrzeb, jeździł również samochodem osobowym oraz dostawczym marki „Ż.”. Samochodem ciężarowym marki „S.” przewoził głównie materiały budowlane: piasek, żwir, cement, cegłę, kamień, ziemię i pospółkę, na budowy prowadzone wówczas w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, na terenie powiatu (...). Do pracy, do H., dojeżdżał 7 km w jedną stronę.

Wnioskodawca godził zatrudnienie w w/w przedsiębiorstwach z pracą w gospodarstwie rolnym rodziców, a później z pracą we własnym gospodarstwie rolnym.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższych ustaleń dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy, złożonych do akt sprawy niniejszej, oraz w oparciu o zeznania świadków: B. S., J. G. i R. B. oraz na podstawie zeznań wnioskodawcy W. Ż..

Sąd I instancji podkreślił, że autentyczność i wiarygodność dokumentów nie były przez strony kwestionowane.

Sąd Okręgowy obdarzył wiarą zeznania w/w świadków, natomiast zeznania wnioskodawcy, w części odpowiadającej powyższym ustalaniom, gdyż w tej części są spójne, logiczne i przekonujące oraz mają potwierdzenie w świadectwach pracy, wydanych świadkom: J. G. i R. B..

Z zeznań świadka J. G. wynika, że jak podejmował pracę w Przedsiębiorstwie(...)w H. w dniu 1 listopada 1964 r., to wnioskodawca już pracował w tym Przedsiębiorstwie, a następnie, w dniu 1 kwietnia 1968 r., zostali oni obaj przeniesieni do Przedsiębiorstwa (...) w L. Zajeździ w H..

Z kolei z zeznań świadka R. B. wynika że, kiedy on w dniu 2 maja 1972 r. podejmował pracę w Przedsiębiorstwie (...) w H., wnioskodawca już pracował w tym Przedsiębiorstwie.

Sąd Okręgowy uznał, że w świetle zeznań w/w świadków oraz zgromadzonych w sprawie niniejszej dokumentów, zasadnym jest przyjęcie, iż wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu u powołanych wyżej pracodawców w okresie od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 2 maja 1972 r.

W dniu 12 kwietnia 1973 r. W. Ż. uzyskał zezwolenie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w H. na wykonywanie rzemiosła w zakresie betoniarstwa.

Sąd Okręgowy zacytował następnie treść przepisów art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. „a” oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. „a” ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53 ze

zm.). Powołał się również na pogląd Sąd Najwyższy wyrażony w uzasadnieniu postanowienia z dnia 8 sierpnia 2017 r., I UZ 28/17, że w razie złożenia odwołania od decyzji organu rentowego wydanej w trybie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie obowiązuje prekluzja dowodowa, ograniczająca możliwość zgłaszania wniosków dowodowych do etapu postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie tejże decyzji. Ubezpieczony może zatem także w postępowaniu sądowym powoływać się na nowe okoliczności oraz dowody uzasadniające wznowienie postępowania w trybie tego przepisu i rzutujące na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Mając na uwadze, że W. Ż. udowodnił, iż faktycznie w okresie od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 2 maja 1972 r. pozostawał w zatrudnieniu, Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżoną decyzję nakazał organowi rentowemu uwzględnienie tej okoliczności przy ustalaniu wysokości emerytury wnioskodawcy.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, organ rentowy zarzucił mu naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonych w sprawie dowodów oraz wyciągnięcie z nich błędnych wniosków polegających na uznaniu, że w okresie od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. wnioskodawca pracował w Przedsiębiorstwie (...)w H., a w okresie od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. – w Przedsiębiorstwie (...) w L..

W konsekwencji tego zarzutu organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Apelant wnosił nadto o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację W. Ż. wnosił o oddalenie apelacji wniesionej przez organ rentowy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w sprawie niniejszej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 października 1998 r., II CKN 923/97 – OSNC 1999, z. 3, poz. 60; z dnia 12 stycznia 1999 r., I PKN 21/98 – OSNAP 2000, nr 4, poz. 143; z dnia 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98 – LEX nr 50863; z dnia 7 kwietnia 2004 r., IV CK 227/03 – LEX nr 585855; z dnia 20 maja 2004 r., II CK 353/03 – LEX nr 585756; z dnia 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09 – LEX nr 518138; z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 312/09 – LEX nr 602700).

Przedstawiony w apelacji zarzut obraży art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 k.p.c., czego organ rentowy upatrywał w dokonaniu przez Sąd I instancji błędnej oceny dowodów, prowadzącej do błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, gdy tymczasem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, a także doświadczenie życiowe prowadziły do wniosku, że nie istnieją uzasadnione podstawy do uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy: od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. w Przedsiębiorstwie (...)w H. oraz od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. – w Przedsiębiorstwie (...) w L..

Dla skuteczności zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. konieczne jest wykazanie rażącego naruszenia dyrektyw oceny dowodów wskazanych w tym przepisie, czyli wykazanie, że ocena sądu jest rażąco sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego i dlaczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98 – OSNP 2000, nr 17, poz. 655). Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów

i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Wyłącznie w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej, albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Oceniając przedstawiony w apelacji organu rentowego zarzut obraży art. 233 §1 k.p.c. należy mieć również na uwadze, że w postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ustawodawca nie przewidział prymatu dowodu z dokumentów nad dowodem z zeznań świadków czy stron. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że z mocy art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron, a więc także art. 247 k.p.c. wyłączającego tenże dowód przeciwko lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną, czyli również dokumentu prywatnego, o jakim mowa w art. 245 k.p.c. Stąd ustalenie przez Sąd I instancji zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 2 maja 1972 r. na podstawie dowodu z zeznań świadków oraz samego wnioskodawcy, a także na podstawie dokumentów dotyczących zatrudnienia świadków: J. G. (świadcstwo pracy) i R. B. (zaświadczenie o zatrudnieniu) w spornym okresie w w/w Przedsiębiorstwach, wobec braku odpowiedniej dokumentacji kadrowo-płacowej z tych okresów dotyczących samego W. Ż., przede wszystkim braku umów o pracę, zakresów obowiązków, dokumentacji płacowej oraz świadectw pracy, w świetle utrwalonego orzecznictwa nie nasuwa żadnych zastrzeżeń. Istotne jest to, że Sąd I instancji datę początkową i końcową zatrudnienia wnioskodawcy w spornych okresach ustalił na podstawie dowodów pewnych. Sąd Okręgowy ustalił jako okoliczność bezsporną, że wnioskodawca w okresie od dnia (...) do dnia (...) odbywał zasadniczą służbę wojskową. Z zeznań wnioskodawcy wynika natomiast, że po odbyciu tej służby, w 1963 r. podjął pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w Przedsiębiorstwie (...)w H. w pełnym wymiarze czasu pracy. Z kolei z zeznań świadka J. G. wynika że, gdy on rozpoczynał w dniu 1 listopada 1964 r. pracę w ostatnio powołanym Przedsiębiorstwie, to wnioskodawca już tam pracował. Rozpoczęcie pracy J. G. w Przedsiębiorstwie (...)w H. w dniu 1 listopada 1964 r. ma potwierdzenie w świadectwie pracy złożonym przez niego organowi rentowemu (k. 8 akt emerytalnych J. G.). Mając na uwadze treść zeznań świadka J. G., jego świadectwa pracy oraz zeznań wnioskodawcy, Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że W. Ż. pracował w Przedsiębiorstwie (...)w H. od dnia 1 listopada 1964 r. Tę datę należy przyjąć jako pewną wykonywania pracy przez wnioskodawcy w tym Przedsiębiorstwie. W taki sam sposób Sąd I instancji ustalił datę końcową zatrudnienia wnioskodawcy w ostatnio powołanym Przedsiębiorstwie. Z zeznań świadka J. G. i wnioskodawcy wynika, że obaj zakończyli zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...)w H. w tym samym dniu, tj. 31 marca 1968 r. i z dniem następnym, tj. 1 kwietnia 1968 r. zostali przeniesieni do Przedsiębiorstwa (...) w L. Zajezdni w H.. Daty te znajdują potwierdzenie w treści świadectw pracy złożonych organowi rentowemu przez świadka J. G. (k. 8-9 akt emerytalnych J. G.). Z zeznań wnioskodawcy wynikało, że w Przedsiębiorstwie (...) w L. Zajezdni w H. pracował do 1973 r., ale dokładnej daty nie był w stanie wskazać. Datę rozwiązania stosunku pracy wnioskodawcy z tym ostatnim pracodawcą Sąd Okręgowy ustalił na podstawie zeznań świadka R. B., złożonego przez tego świadka zaświadczenia o jego pracy oraz zeznań wnioskodawcy. Z zeznań świadka R. B. wynika, że gdy on podejmował pracę w 1972 r., to W. Ż. już pracował i następnie pracował jeszcze przez 2-3 lata. Ze złożonego przez świadka R. B. zaświadczenia o jego zatrudnieniu wynika, że był zatrudniony w okresie od 2 maja 1972 r. do 30 listopada 2000 r. (k. 41). Wnioskodawca nie przedstawił dowodów pozwalających ustalić dokładną datę rozwiązania jego stosunku pracy z Przedsiębiorstwem (...) w L.. W związku z tym Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że stosunek pracy wnioskodawcy z ostatnio powołanym pracodawcą trwał do dnia 2 maja 1972 r., tj. do daty rozpoczęcia pracy przez świadka R. B..

Sąd Okręgowy wszechstronnie ocenił całość zgromadzonego w sprawie niniejszej materiału dowodowego. Oceny tej nie może zmienić podniesiona w uzasadnieniu apelacji okoliczność, że w kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych z dnia 9 listopada 2006 r. ubezpieczony nie wskazał, że pracował w Przedsiębiorstwie (...)w H., a następnie w Przedsiębiorstwie (...) w L.. Podał, że od dnia 9 października 1961 r. do dnia 11 stycznia 1965 r. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, a następnie od dnia 12 stycznia 1965 r. do dnia 11 kwietnia 1973 r. we własnym gospodarstwie. W tym miejscu należy zauważyć, co organ rentowy w apelacji pominął, że w/w okresy obejmują w całości okres odbywania przez W. Ż. zasadniczej służby wojskowej od dnia (...) do dnia (...). To czyni

wiarygodnym twierdzenie wnioskodawcy zawarte w odpowiedzi na apelację oraz jego wyjaśnieniach i zeznaniach złożonych w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, że składając w 2006 r. wniosek o emeryturę działał pod presją czasu spowodowaną jego nie najlepszą sytuacją zdrowotną i materialną, przez co nie wskazał zatrudnienia w obu w/w Przedsiębiorstwach. Dodatkowo należy powtórzyć za Sądem Okręgowym, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązuje prekluzja dowodowa, ograniczająca możliwość zgłaszania wniosków dowodowych do etapu postępowania administracyjnego poprzedzającego wydanie decyzji przez organ rentowy. Ubezpieczony może zatem także w postępowaniu sądowym powoływać się na nowe okoliczności oraz dowody rzutujące na jego prawo do wnioskowanego świadczenia, a także jego wysokości.

Reasumując, należy podkreślić, że wynikająca z art. 233 § 1 k.p.c. ocena wiarygodności i mocy dowodów, będąca wyrazem obowiązywania zasady swobodnej oceny dowodów, jest podstawowym zadaniem sądu orzekającego, wyrażającym istotę sądenia, a więc rozstrzygnięcia spornych kwestii w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania, przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy tak też uczynił dokonując oceny wiarygodności wszystkich dowodów przeprowadzonych w toku postępowania. Miał przy tym na uwadze, że w postępowaniu sądowym ubezpieczony może za pomocą wszelkich środków dowodowych, w tym dowodu z zeznań świadków oraz dowodu z przesłuchania stron, wykazywać, że w spornych okresach wykonywał pracę.

Całkowicie niezrozumiały jest zarzut obrazy art. 285 k.p.c. Przepis ten dotyczy dowodu z opinii biegłego. Taki dowód nie został przeprowadzony w postępowaniu przed Sądem I instancji. Co więcej, o dopuszczenie takiego dowodu nie wnioskowała żadna ze stron.

Prawidłowo zgromadzony i następnie oceniony materiał dowodowy potwierdził wykonywanie pracy przez W. Ż. w spornych okresach: najpierw od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. w Przedsiębiorstwie (...)w H., a następnie od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. – w Przedsiębiorstwie (...) w L.. To ustalenie nie nasuwa żadnych zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy mając na uwadze wyniki postępowania dowodowego oraz treść przepisów art. 112 ust. 1 pkt 1 lit. „a” oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. „a” ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53 ze zm.) prawidłowo uznał, że przy ustalaniu wysokości emerytury W. Ż. winny być uwzględnione, jako okresy składkowe, okresy jego zatrudnienia: od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 31 marca 1968 r. w Przedsiębiorstwie (...)w H., a następnie od dnia 1 kwietnia 1968 r. do dnia 2 maja 1972 r. – w Przedsiębiorstwie (...) w L..

Zaskarżony wyrok odpowiada więc, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Z przedstawionych wyżej względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.